

Allmän studieplan för doktorsexamen i Teoretisk filosofi

Studieplanen är fastställd av humanistiska fakultetsnämnden vid Göteborgs universitet den 23 oktober 2008 (ändrad den 29 augusti 2011). Studieplanen kompletteras med följande dokument, tillgängliga på humanistiska fakultetens hemsida (<http://hum.gu.se/utbildning/forskarniva>).

- Anvisningar gällande forskarutbildning vid humanistiska fakulteten
- Kriterier och handlägningsordning vid antagning av doktorander resp. fördelning av utbildningsbidrag/anställning av doktorander
- Anvisningar för utformning av doktorsavhandlingar
- Information om disputation vid humanistiska fakulteten

1. Utbildningens mål

1.1 Allmänna nationella mål

Enligt examensordningen för doktorsexamen i Högskoleförordningen, Bilaga 2, är målen för doktorsexamen följande:

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och

- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,

- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,

- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning lämna ett väsentligt bidrag till kunskapsutvecklingen,

- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med det vetenskapliga samhället och samhället i övrigt,

- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och

- visa förutsättningar för att inom såväl forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets

utveckling och att stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorexamen skall doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och

- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

1.2 Lokala mål vid Göteborgs universitet

Utbildningens mål är att utveckla sådana kunskaper och färdigheter som fordras för att självständigt kunna bedriva forskning samt att bidra till kunskapsutvecklingen inom ämnet genom framställandet av en vetenskaplig avhandling.

Utbildning på forskarnivå skall utveckla doktorandens kommunikativa och pedagogiska färdigheter vad gäller att uttrycka sig väl i tal och skrift såväl inom som utanför akademiska sammanhang. Doktoranden skall även ha tillägnat sig kunskap om planering, ledning och genomförande av forskningsprojekt.

Utbildning på forskarnivå skall även ge möjlighet till internationella kontakter t.ex. i form av medverkan vid forskningskonferenser och/eller vistelse vid utländskt lärosäte.

1.3 Ämnesspecifika mål för teoretisk filosofi

Vad gäller forskarutbildning i teoretisk filosofi vid Göteborgs universitet innebär detta mer specifikt:

Utbildningens mål är att den studerande skall erhålla förmågan att självständigt bedriva forskning inom teoretisk filosofi och samt att bidra till kunskapsutvecklingen inom ämnet genom framställandet av en vetenskaplig avhandling. Färdigheten att framgångsrikt producera vetenskapliga publikationer är central i detta sammanhang, liksom en utökad och fördjupad medvetenhet om den teoretiska filosofins metoder och tillämpningsområden.

Utbildning på forskarnivå i teoretisk filosofi skall utveckla doktorandens kommunikativa och pedagogiska färdigheter vad gäller att uttrycka sig väl i tal och skrift såväl inom som utanför akademiska sammanhang. Efter fullgjord utbildning skall doktoranden kunna planera och genomföra kurser på grundläggande och avancerad nivå inom flera av den teoretiska filosofins områden. Doktoranden skall även ha tillägnat sig kunskap om planering, ledning och genomförande av forskningsprojekt.

Utbildning på forskarnivå skall även ge möjlighet till internationella kontakter t.ex. i form av medverkan vid forskningskonferenser och/eller vistelse vid utländskt lärosäte, liksom kontakter och samarbeten med andra forskningsområden.

Doktoranden skall visa fördjupad insikt om den teoretiska filosofins möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och dess relation till övriga vetenskaper. Doktoranden skall också ha tillägnat sig förmågan att kritiskt reflektera över den egna verksamheten i detta perspektiv.

Efter fullgjord utbildning skall doktoranden ha förmåga att verka som forskare och akademisk lärare inom den teoretiska filosofin och dess

tillämpningsområden, men även inom yrken som inbegriper avancerat utrednings-, berednings- och analysarbete inom offentlig eller privat verksamhet.

2. Behörighetsvillkor och förkunskapskrav

För att antas till utbildningen krävs att den sökande uppfyller kriterier för grundläggande och särskild behörighet i enlighet med vad som anges i Högskoleförordningen, 7 kapitel.

2.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har, enligt Högskoleförordningen 7 kapitel § 39, den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå, eller
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Sökande som före 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till forskarutbildning har enligt övergångsbestämmelse i Högskoleförordningen denna grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock som längst till utgången av juni 2015.

2.2 Särskild behörighet

För att antas till utbildning på forskarnivå i teoretisk filosofi krävs dessutom minst 30 högskolepoäng i teoretisk filosofi på avancerad nivå, varav minst 15 högskolepoäng utgörs av ett självständigt arbete, eller motsvarande kunskaper.

En sökande som före 27 september 2007 uppfyller kraven på särskild behörighet i teoretisk filosofi enligt senast gällande äldre studieplan kan efter prövning av institutionen bedömas ha särskild behörighet enligt denna studieplan för tillträde till utbildning på forskarnivå i teoretisk filosofi, dock som längst till utgången av juni 2015.

3. Antagning och urval

Antagning till utbildning på forskarnivå i teoretisk filosofi sker normalt i samband med fakultetens utlysning av bidragsrum. För antagning fordras att finansieringen av forskarstudierna är ordnad och godkänd av humanistiska fakultetsnämnden.

Urval bland sökande skall enligt Högskoleförordningens 7 kapitel ske med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Som grund för detta urval krävs att den sökande bifogar följande:

- Fördjupningsarbete i teoretisk filosofi om 15 högskolepoäng, eller annat arbete som dokumenterar motsvarande kunskaper.
- Kandidatuppsatser och andra fördjupningsarbeten på avancerad nivå, eller motsvarande.
- Betygsutdrag eller motsvarande från grundläggande och avancerad nivå, eller motsvarande.
- En projektskiss om maximalt 2500 ord i vilken den sökande

anger vilket forskningsområde han/hon önskar arbeta inom samt vilka teorier, metoder och material som kan bli aktuella.

- Till ansökan kan även fogas rekommendationsbrev.

De uppsatser och fördjupningsarbeten som bifogas bedöms enligt följande kvalitetskriterier (där de två sistnämnda väger tyngst):

- Adekvat ämnesavgränsning, relevant frågeställning
- Adekvat disponering av ämnet och strukturering av uppsatsen
- Adekvat språkbehandling, formalia
- Vetenskaplig kvalitet
- Självständighet

Projektskissen bedöms utifrån följande överväganden: a) om skissen visar förtrogenhet med tidigare och aktuell forskning inom området, b) om frågeställningarna är fruktbara och förankrade i aktuell forskning, c) om skissen bedöms vara realistisk med avseende på genomförbarhet inom utbildningen på forskarnivå, samt d) om skissen gör troligt att den sökande kan ge ett värdefullt bidrag till forskningen inom området. Projektskissen används även som underlag för bedömning av institutionens handledarkompetens inom det aktuella forskningsområdet.

Tyngst vägande i den sammanvägda bedömning som görs är vad prognosen är för att den sökande på avsedd tid ska fullgöra forskarutbildningen med gott resultat.

Antagning och urval sker också med beaktande av institutionens handledningsresurser inom området för doktorandens forskningsinriktning. Beslut om antagning fattas av dekanus efter beredning på institutionen och i fakultetens forskarutbildningsgrupp.

4. Utbildningens innehåll och uppläggning

Utbildning på forskarnivå i teoretisk filosofi omfattar 240 högskolepoäng och avslutas med doktorsexamen. Möjlighet finns att avlägga licentiatexamen efter 120 högskolepoäng om de krav som finns angivna i Studieplan för licentiatexamen i teoretisk filosofi är uppfyllda.

Utbildning på forskarnivå består dels av kurser, vilka examineras efter hand, dels av eget forskningsarbete vilket skall leda fram till en vetenskaplig avhandling.

Doktoranden skall även inom ramen för sin utbildning delta i seminarieverksamhet. Detta innefattar aktiv diskussion och utförande av förelagda oppositionsuppgifter. Doktoranden skall även, om inte särskilda skäl föreligger, delta i institutionens gemensamma verksamheter.

4.1 Kurser

Utbildningen omfattar en kursdel på 90 högskolepoäng. Dessa är:

- Metod, pedagogik och forskningens hantverk (15 hp). Momentet innefattar: a) högskolepedagogik, baskurs, 5 hp eller motsvarande, b) undervisning under handledning samt biträdande vid handledning av uppsatser, c) verbal och visuell presentationsteknik, d) akademisk skrivkonst, e) orientering och

fördjupning i vetenskaplig metodik.

Kursen i högskolepedagogik bör genomgå det första forskarutbildningsåret.

- Specialisering i teoretisk filosofi (30 hp). Momentet innefattar fördjupning inom ett eller två teoretiska filosofiska problemområden. Det närmare innehållet bestäms i samråd med handledare och dokumenteras i den individuella studieplanen.
- Fördjupad orientering i filosofi (30 hp). Momentet innebär att doktoranden fördjupar eller breddar sina kunskaper inom minst tre olika filosofiska problemområden. Innehållet bestäms i samråd med handledare och dokumenteras i den individuella studieplanen.
- Fördjupad orientering utanför teoretisk filosofi (15 hp). Momentet innebär att doktoranden fördjupar eller breddar sina kunskaper i något eller några ämnen utanför den teoretiska filosofin som kan relateras till detta ämne och/eller doktorandens forskningsinriktning. Exempelvis kan här väljas kurser i praktisk filosofi, logik, lingvistik, matematik, datavetenskap, kognitionsvetenskap, vetenskapsteori, idéhistoria, statskunskap, psykologi, biologi, medicin, mm. Ämnen väljs i samråd med examinator.

Moment eller delar av moment som är förlagda utanför institutionen examineras i form av att därtill hörande kursfodringar uppfylls. Övriga moment examineras i sådana former som bedöms lämpliga av handledare eller annan examinator, t.ex. skriftliga prov eller hemuppgifter, seminarieaktivitet, och/eller praktiska didaktiska övningar. I de fall kurs eller del av kurs examineras i form av seminariedeltagande eller praktisk övning skall examinator tillse att doktorandens prestation tydligt dokumenteras i den individuella studieplanen. Vid minst ett tillfälle skall examinationen ske genom att doktoranden, eventuellt i samarbete med senior forskare, författar en vetenskaplig artikel avsedd för publicering och/eller en presentation avsedd för vetenskaplig konferens.

Om en doktorand önskar tillgodoräkna poäng från tidigare utbildning skall detta särskilt anges i den individuella studieplanen (se 6.1.).

4.2 Avhandling

Avhandlingen omfattar 150 högskolepoäng. Den kan utformas som en monografi eller en sammanläggningsavhandling. Licentiatuppsats kan ingå som en del i en doktorsavhandling, antingen i omarbetad eller oförändrad form.

Doktoranden skall avrapportera sitt avhandlingsarbete kontinuerligt. Detta sker i första hand genom författandet av avhandlingsavsnitt vilka skall presenteras regelbundet vid institutionens seminarier. I normalfallet utarbetas minst ett av dessa avsnitt i form av författande av en vetenskaplig artikel avsedd för publicering, eventuellt i samarbete med handledare eller annan senior forskare.

Se vidare Anvisningar för utformning av doktorsavhandling.

Doktorsavhandlingen försvaras vid en offentlig disputationsakt. Vid bedömningen av avhandlingen tas hänsyn till såväl dess innehåll som till försvaret. Avhandlingen bedöms med något av betygen godkänd och underkänd.

Se vidare Vägledning vid disputation.

5. Handledning

För varje doktorand skall utses minst två handledare, varav en huvudhandledare och en biträdande handledare. Minst en av handledarna skall vara anställd vid Göteborgs universitet, normalt vid den institution där doktoranden är placerad. Minst en av handledarna skall ha docentkompetens och minst en av handledarna skall ha genomgått handledarutbildning.

Doktoranden har rätt till handledning enligt den schablon som fastställts av fakultetsnämnden (se Anvisningar gällande forskarutbildning vid humanistiska fakulteten). Doktoranden har även rätt att förvänta sig att handledaren vidtar sådana åtgärder som krävs för att utbildningens mål uppnås.

Doktorand som begär det har rätt att byta handledare, men så länge relationen föreligger är doktoranden skyldig att hörsamma handledarens instruktioner och följa den individuella studieplan som upprättats.

6. Individuell studieplan

För varje doktorand upprättas en individuell studieplan i samband med antagningen. Studieplanen fastställs inom tre månader från att studierna påbörjats efter samråd med doktoranden och dennes handledare.

Den individuella studieplanen skall följas upp minst en gång per år. Av uppföljningen skall tydligt framgå hur utbildningen framskrider.

Doktorand, handledare och prefekt skall skriftligen intyga att de tagit del av den individuella studieplanen och eventuella ändringar som görs i den.

6.1 Tillgodoräkning

I samband med att den individuella studieplanen upprättas har en doktorand rätt att begära att få tillgodoräkna delar av tidigare godkänd utbildning på avancerad nivå eller forskarnivå. Poäng som utgör del av den allmänna eller särskilda behörigheten kan inte samtidigt räknas som poäng på forskarnivå utan måste ersättas med annan kurs. I övrigt gäller följande alternativ.

(i) En doktorand som på avancerad nivå med godkänt resultat genomgått en kurs som ingår i de obligatoriska eller valfria kurserna på forskarnivå har rätt att begära att kursen ersätts med en annan kurs med samma omfång i den individuella studieplanen. Detta påverkar inte studietiden för doktorsexamen.

(ii) En doktorand som genomfört delar av sin forskarutbildning medan han eller hon varit antagen till studier på forskarnivå vid annat lärosäte eller i annat ämne har rätt att begära att dessa delar tillgodoräknas utan att ersättas med annat. Detta påverkar studietiden för doktorsexamen som reduceras i motsvarande omfattning.

6.2 Tidsplan och finansieringsplan

Den individuella studieplanen skall innehålla en tidsplan med tillhörande finansieringsplan för hela utbildningsperioden fram till planerat datum för disputation.

7. Övergångsbestämmelser

Doktorander som antagits före 1 juli 2007 kan, efter samråd med handledare, hos prefekten begära att få gå över till denna studieplan. Den individuella studieplanen skall då uppdateras.